

Epistlen skriver apostlen Paulus til Efeserne

Jeg, der er fange for Herrens skyld, formaner jer da til at leve, så det svarer til det kald, I fik, med al ydmyghed og mildhed, med tålmodighed, så I bærer over med hinanden i kærlighed og stræber efter at fastholde Åndens enhed med fredens bånd: ét legeme og én ånd, ligesom I jo også blev kaldet til ét håb; én Herre, én tro, én dåb; én Gud og alles fader, som er over alle, gennem alle og i alle.

Ef. 4,1-6

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas.5, 17-26

En dag, da Jesus underviste, sad der nogle farisæere og lovlærere, som var kommet fra alle landsbyerne i Galilæa og Judæa og fra Jerusalem. Og han havde kraft fra Herren, så han kunne helbrede. Og se, der kom nogle mænd med en lam på en seng, og de forsøgte at få ham ind for at lægge ham foran Jesus. Men da de ikke kunne finde nogen steder at gå ind med ham for de mange mennesker, gik de op på taget, og gennem tegltaget firede de ham og sengen ned midt foran Jesus. Da han så deres tro, sagde han: »Menneske, dine synder er tilgivet dig.« Da begyndte de skriftkloge og farisæerne at tænke: »Hvem er han? Han spotter Gud. Hvem kan tilgive synder andre end Gud alene?« Jesus kendte deres tanker og sagde til dem: »Hvad er det, I tænker i jeres hjerte? Hvad er det letteste at sige: Dine synder er tilgivet dig, eller at sige: Rejs dig og gå? Men for at I kan vide, at Menneskesønnen har myndighed på jorden til at tilgive synder« – sagde han til den lamme: »Jeg siger dig, rejs dig, tag din seng og gå hjem!« Straks rejste han sig for øjnene af dem, tog sengen, han havde ligget på, og gik hjem, mens han priste Gud. Alle blev ude af sig selv og priste Gud, og fyldt af frygt sagde de: »I dag har vi set det utrolige!«

Folketingets åbningsgudstjeneste 2025

Prædiken ved biskop Ulla Thorbjørn Hansen

Luk.5,17-26 + Ef. 4, 1-6

747 – (korvers 294 v.3 og 4) Du hjertemilde Helligånd —728 – 634

”Folketinget har i sit arbejde brug for et sonedække”.

Det var en kendt og respekteret politiker, der i radioen engang sagde, at Folketinget i sit arbejde har brug for et sonedække. Et sonedække...

Ordet henviser til den plade af guld, der lå oven på Pagtens Ark, kisten med De Ti Bud på stentavler, som Moses fik overrakt af Gud på Sinajbjerget. Denne plade af guld på Pagtens Ark symboliserer soning, eller altså: tilgivelse.

Når en garvet politiker kunne sige, at Folketinget har brug for et sonedække, må det være kommet fra en erfaring af, at Folketinget har brug for andet og mere end det, som ligger i Folketingets eget arbejdsgrundlag som Danmarks lovgivende magt.

Folketinget står med tre hovedopgaver. For det første at behandle lovforslag og vedtage love, for det andet at behandle og vedtage statens husholdningsbudget med årets finanslov og for det tredje at føre kontrol med den til enhver tid siddende regering. Det er et indlysende fornuftigt arbejdsgrundlag for Folketingets vigtige tjeneste for vores land og som del af folkestyret.

At sige at Folketinget også har brug for et *sonedække* klinger mere fremmedartet. Vi fornemmer, at dette er noget helt andet end love, finanser og kontrol. Det er som om, der med tanken om et sonedække i bund og grund efterlyses et alter. Et sted, hvor også en politiker kan få tilgivelse. Folketinget har brug for noget ved siden af sig selv.

Måske har enhver tanke brug for noget, som den ikke selv har tænkt. Jeg bed mærke i radioudtalelsen om Folketingets behov for et sonedække, fordi det er usædvanligt, at der peges på, at der er et forhold mellem lovens tavler og lovgivningsarbejdet på den ene side – og så tilgivelsen på den anden.

At tænke soning og tilgivelse med i det politiske arbejde er vist nok ikke hverdagskost. Men måske er tilgivelse det modstykke til lovgivning, finanser og kontrol, vi ikke *kan* undvære?

Som mennesker er enhver af os konstant nødt til at træffe beslutninger og handle – og når vi handler, står vi også i fare for at handle forkert og lave fejl. Sådan er livets alvor. Det gælder også folkestyrets repræsentanter, vores Folketing.

Ja, når vi prioriterer, når vi skal vælge, så betyder det også, at vi kan komme til at svingte nogen eller noget – for at noget andet kan blive støttet, reddet, hjulpet eller bevaret.

Det kræver et særligt mod at erkende, at vi kan fejle – og ikke mindst, at vi *ikke* skal dække over vores fejl på en måde, så vi dermed begår nye fejl – eller næste gang ikke kan vælge frit.

Den store tyske forfatter og Nobelprismodtager Thomas Mann beskrev ånd som syndserkendelse. Hvis vi har blik og forståelse for, at prisen for at skulle vælge og prioritere, er, at vi uundgåeligt også kommer til at fejle – så har vi, ifølge Thomas Mann, Ånd, hvilket han altså slet og ret kaldte ”sans for synden”.

Forståelsen og erkendelsen af dette med tilgivelse og soning er kernen i kirkens forkyndelse. Tilgivelse og soning er kristendommens DNA.

-

Når vi hører beretningerne fra Det Nye Testamente om, hvad Jesus gør, virker det ofte både hverdagsrealistisk i dag 2000 år senere og samtidig – utroligt, ja forunderligt.

Dagens fortælling om helbredelsen af en lam har næsten noget filmisk over sig. Vi kan se det for os: Fire mænd kravler op på et hustag – laver hul i taget – firer en syg mand ned – og så opstår der pludselig mulighed for, at Jesus først og fremmest meddeler dem en sandhed. Om tilgivelse. Om en ny – en ny hvad? En ny *frihed*! En ny begyndelse...

Både den lamme mand, der som et ekstra gode bliver helbredt, og de andre går ud i livet med nye kræfter og en ny forståelse – de går ud med syndernes forladelse.

I år mindes vi 50-året for den politiske tænk, Hannah Arendts, død. Vores liv, vores virksomhed som mennesker beskriver hun med en tredeling. Hun taler om 1) at vi arbejder, 2) vi fremstiller og 3) vi handler. Dét at handle er noget andet end at arbejde og fremstille. At handle er at gøre noget, som ikke er gjort før.

Vi kan beskrive vores handlinger ved at skelne mellem to slags valg: Vi vælger mellem de ting, som allerede foreligger som valgmuligheder – f. eks mellem sorte eller røde sko – og så er der de *egentlige* valg. De handler om friheden til at gøre det, som ikke er forudbestemt eller forventeligt. Ved at træffe valg, handler vi, og får ting til at ske. Det er andet og mere end at vælge skofarve. Her har vi med noget større at gøre. Her kaster vi os ud i det, i tro på, at det er det rette. Og vi gør det på egen risiko. For det kan være at vælge at gøre noget andet end dét, som ens sidemand til højre eller venstre siger, er det rette at gøre eller mene. Der er meget på spil. Det er de eksistentielle valg, hvor vi har hinandens skæbner i vores hænder. Og det er måske pointen i at være lovgiver. Der skal vælges og prioriteres – der skal handles.

I fortællingen om den lamme og hans fire medmennesker hører vi om nogen, der gør noget, som er rigtigt. Også selv om det er farefuldt og risikabel. De vover at gøre noget, de godt ved, at de kan få kritik for. De gør mere end blot at arbejde og fremstille – de *handler*.

De fire mænds handling er et spejl for os i dag. De vælger at gøre noget – de arbejder sammen om det, de træffer et frit valg – et valg, der ikke er det lette valg, heller ikke det konventionelle valg, der bare ville have været at lade stå til.

Vi lever i et komplekst samfund. Nogle kalder det for et højhastighedssamfund. Som politiker kan det også være fristende at haste tingene igennem. Undtagelsesvist kan det vel være nødvendigt. Men i det daglige bør det ikke gå så stærkt, at man som politiker i sine valg mister friheden til at tænke sig om. De vigtige valg, dem der angår mange eller de særligt udsatte eller os alle sammen, de valg, hvor der er noget særligt på spil, bør være frie valg. Her skal politikere bevare friheden til at træffe de rette valg.

Når man beslutter sig for at lave grøn trepart, bevogte luftrummet, opruste eller forholder sig til vores fjerde industrielle revolution inklusive digitalisering, kunstig intelligens, robotteknologi, energilagring og beredskab, ja, så bør friheden i de mange vidtrækkende valg bevares.

Sagt på en anden måde: Find stigen frem og kravl op på taget ligesom de fire venner. Nu er det demokratiet og menneskeheden det gælder. I repræsenterer almenvældet. I repræsenterer flertal og mindretal. I repræsenterer helheden – og nationens ve og vel.

Og I skal vælge i frihed – I skal vælge det, som *Ånden* tilsiger jer. Velvidende at I kan tage fejl.

Sonedækket, pladen af guld på kisten med lovtavlerne, symboliserer soning og tilgivelsen af synd.

Som mennesker har vi det med at ramme ved siden af målet – vi synder – vi fejler. Og når det sker, er det godt at vide, at vi ikke behøver at skjule det – men at vi tværtimod indser, at vi kan lære af vores fejl. Tilgivelsen rækkes os.

Med dagens helbredelse af den lamme som afsæt kan vi tage sundhedsvæsenet som eksempel: Hvor vil du helst indlægges – på et hospital med flest eller færrest indrapporterede fejl?

Et amerikansk forskningsstudie i hospitalers indrapportering af fejl – viser, at et hospital med færrest indrapporterede fejl ikke nødvendigvis er det hospital, hvor det er bedst at blive indlagt.

Alle på det pågældende hospital ved, at indrapporteringerne er misvisende, men ingen af medarbejderne tør tale åbent om det. Forskningsstudiet viser faktisk, at på hospitalet med færrest fejl er din sandsynlighed for at dø størst.

I afdelingen med det største antal rapporterede fejl er kulturen derimod god. For her taler man om de fejl, der opstår, og gør noget ved dem – sammen. Lærer af dem – sammen. Derfor kan det sagtens være hospitalet med flest indrapporteringer af fejl, du helst vil indlægges på.

Vores kirkefar, Martin Luther, sagde i sin tid: synd tappert! De fire mænd kan være et billede på det: de ødelægger jo et hustag for at nå frem til Jesus med deres lamme ven. Men de troede på, at de gjorde det rette. De handlede. De vovede. De trodsede det nemme, og de gjorde det ikke for deres egen skyld, nej, de gjorde det for at redde noget som var dyrebart for dem. De gjorde det for at redde liv.

Forleden var jeg i en debat som handlede om sammenhængen mellem den grønne omstilling og åndelig oprustning. Det fik mig til at tænke på ordsammensætningen *åndelig oprustning*. Oprustning handler jo normalt om, at vi skal blive stærkere og bruge de forhåndenværende midler dertil – (vi kan købe flere våben), hvorimod åndelighed ikke er noget, vi på den måde selv har magt over og kan købe mere af.

Med til åndelig oprustning må i hvert fald høre erkendelsen af vores fejlbarlighed som mennesker. Forfatteren Thomas Mann gjorde som sagt ligefrem dén selvindsigt til et udtryk for ånd, ånd som 'sans for synden'. Og den afdøde politiker, der efterlyste et sonedække for Folketinget, havde fanget netop den pointe.

Åndelig oprustning kan fare vild og blive farlig, hvis den mangler sansen for, at vi er mennesker og hverken Gud eller guder.

Der er meget, der truer os i tiden. Men samtidig lever vi i håbet. Vi arbejder med fortrøstning. Med Kaj Munks ord i sidste salme kan vi derfor også i dag sige, at ”stor er vel Guds fjende, men større er dog Gud”.

I håbet om dette, finder vi i lighed med de fire mænd i evangeliet frimodigheden frem og bliver både engagerede, initiativrige, stædige og arbejdsomme. Og vi er ikke for stolte til at bede om hjælp.

Og som de fire næstekærlige mænd arbejder vi *sammen* om opgaverne.

Ja, lad de fire mænd med en seng – være et billede på dét beredskab, vi har brug for i denne tid, hvor alle gode kræfter på tværs af samfundet – på tværs af sektorerne bør arbejde sammen.

Netop nu er frygten udbredt. Frygt for droner, krig, terror og klimakatastrofe. Fjender og trusler af det gode liv på jorden er med andre ord store. Men Gud er *større*.

Derfor lovpriste de, der havde set Jesus helbrede den lamme, Gud. Og fyldt af frygt sagde de: i dag har vi set det utrolige – dvs. det paradoksale.

De var fyldt af frygt. Ikke menneskefrygt men guds frygt.

Guds frygt er ikke en paralyserende frygt eller angst, men en sans, der gør det muligt at tro det utrolige – og *handle* på det. Det er en ærefrygt for, en sans for, at der er en virkelighed, en åndelig virkelighed, der gør det muligt at trække vejret frit og handle. Det er en erkendelse af, at Gud er en levende Gud, der kan gøre det umulige muligt.

Ikke alle der levede på Jesu tid blev helbredt af Jesus, men han viste os glimt af, hvem Gud er og hvem vi skylder vort liv og skal stå til ansvar for.

Ja, Gud – som er både det synliges og det usynliges skaber - virker midt iblandt os med sin Ånd og vil hjælpe os til hver for sig og sammen at tage vare på det væsentlige.

Og når det sker, så vil tro, håb og kærlighed præge vores liv med hinanden fremfor mistro, mismod, ligegyldighed eller ondskab. Ånden vil lære os ”At elske – thi *deri* er livet!”.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,

Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud,

højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed! Amen.